

III. JEOLojİ MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİM EŞGÜDÜM TOPLANTISI

SONUÇ BİLDİRGESİ

20. Olağan Genel Kurulu'nun 25 Mart 2006 tarih ve 2 no'lu kararı ile kabul edilerek yürürlüğe giren TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Eğitim Eşgüdüm Kurulu Kuruluş ve Görevlerine İlişkin Yönetmelik gereğince, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ile Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanlıkları arasında başta eğitim programları olmak üzere Jeoloji Mühendisliği eğitimine yönelik her konuda iş birliğini artırmak, ulusal ve uluslararası düzeyde araştırma, inceleme, plan ve program hizmetlerine ilişkin çalışmaların verimli ve etkili bir biçimde yürütülmesini sağlamak, Oda ile gerek bölüm başkanlıkları gerekse Yükseköğrenim Kurulu ve ilgili bakanlıklar arasında iş birliği ve koordinasyonu geliştirmek amacıyla I.'si 2007, II.'si 2012 yılında yapılan **Eğitim ve Eşgüdüm Kurulu toplantılarından III.'sü 18 Ocak 2020 tarihinde düzenlenmiştir.**

Oda Yönetim Kurulu Üyeleri, Oda Şube Yönetim Kurulu Başkanları, BTK Başkan ve üyeleri, Jeoloji Mühendisliği eğitimi veren Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanları, Oda Merkezindeki Öğrenci Üye Komisyonu 'nu temsilen öğrenci üye, jeoloji eksenli dernekler ile bu konuda daha önce çalışma yürütmüş bazı öğretim üyesi hocaların katılımı ile gerçekleştirilen III. Jeoloji Mühendisliği Eğitim Eşgüdüm Toplantısına, 16'sı Jeoloji Mühendisliği Bölüm Başkanı olmak üzere 60 katılımcı yer almıştır.

Toplantı; Oda Yönetim Kurulu Başkanının açılış konuşmasının ardından, aşağıdaki üç gündem maddesi ele alınmış ve tartışılmıştır.

1-Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin Tercih Edilmeme Nedenleri, Sorunlar ve Öneriler,

2-YÖK'nun Standart Eğitim Sınıflama Sisteminin Jeoloji Mühendisliği Eğitimi ve Hizmet Alanları Açısından Değerlendirilmesi,

3-“Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin Geleceği Çalıştayı” Değerlendirme, Öneri ve Çalışma Gruplarının Oluşturulması,

1.“Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin Tercih Edilmeme Nedenleri, Sorunlar ve Öneriler”

oturum; Prof. Dr. Aral Okay (İTÜ) ve Prof. Dr. Erdin Bozkurt (ODTÜ) başkanlığında yapılmıştır. Oturum, Prof. Dr. Cüneyt Şen (KTÜ) tarafından sunulan “**Ülkemizdeki Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin Tarihçesi ile Öğrenci Kontenjanlarının Yıllara Göre Değişimi**” adlı kısa bir sunum ile başlamış, sunumun ardından konu tartışmaya açılmıştır.

Tartışmalar sonucunda, Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin tercih edilmeme nedenleri olarak şu tespitler yapılmıştır:

1-YÖK'ün Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuçlarına göre Mühendislik Fakülteleri için koymuş olduğu 300 bin barajının, Jeoloji Mühendisliği Bölümlerine tercih yapacak öğrenci sayısını azaltması.

Özellikle son yıllarda açılan özel üniversitelerin mühendislik, sağlık ve hukuk bölümlerinin de bu baraj içerisindeki öğrenci potansiyeline talip olması sonucunda, tercih yapacak öğrenci sayısının iyice kısıtlanmış olması nedeniyle, Jeoloji Bölümlerinin tercih edilmediği görüşü belirtilmiştir.

2-Jeoloji Mühendislerinin iş bulmada karşılaştıkları sıkıntıların, tercihte olumsuz etki yaratması.

1990-2010 yılları arasındaki yirmi yıl boyunca plansız bir şekilde arttırılan kontenjanlar ile kamu ve özel sektörün ihtiyacının üzerinde Jeoloji Mühendisi yetiştirilmiştir. Kamuda personel politikaları ile iş göreme süreçlerinde yaşanan değişimler sonucunda, personele olan ihtiyaç daralmıştır. Bu süreçlerden Jeoloji Mühendisi kadroları da büyük ölçüde etkilenerek istihdam azalmıştır. Var olan kadroların ise, iş yaşamında yaşanan değişimler, teknolojik gelişmeler, çalışan personelin ekonomik ihtiyaçları ile emeklilik yaşının 65'e çekilmesiyle uzun bir süre daha dolu olacağı ve yeni istihdam kadrolarının açılmayacağını göstermektedir.

Jeoloji Mühendislerinin özellikle özel sektörde iş bulma konusundaki önemli bir sıkıntısı, bölümleri yeni bitirmiş mühendislerin işe girmek için yeterli donanımlara sahip olmayışları olarak değerlendirilmiştir. Eğitim-öğretim müfredatlarının çoğu bölümde çağın ihtiyacına göre yenilenmemesi, yabancı dil sorunu, bölümlerin alt yapılarının güçlü olmaması nedeniyle piyasa koşullarının beklediği bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırıl(a)mayışı mezun mühendislerin iş bulmada önlerine sorun olarak çıkmakta olduğu değerlendirilmiştir.

3-Jeoloji Mühendisliğinin yeterince tanıtılmamış olması.

Geniş bir ilgi alanı olan Jeoloji Mühendisliği ile ilgili konuların ilk-orta öğretimde öğrencilere verilmemiş olması, üniversite sınavı sonunda tercih yapan öğrencilerin Jeoloji Mühendisliği mesleki tercihinde olumsuz etki yaratmaktadır.

4-Jeoloji Mühendisliğinin çalışma koşullarının (arazi) zor olması.

Jeoloji Mühendisliği mesleğinin büyük oranda arazide gerçekleştirilmesi, tercih konusunda olumsuz etki yaratmakta olduğu belirtilmiştir.

Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin tercih edilmesi için yapılması gerekenler ile ilgili öneriler:

1-Mühendislik Fakülteleri için uygulanan 300 bin barajının yeniden gözden geçirilmesi. Bu kapsamda, Teknoloji Fakülteleri için uygulanan 300 binin dışından öğrenci alımının Jeoloji Mühendisliği Bölümlerine de uygulanması önerilmiştir.

2-Kamu ve özel sektörün Jeoloji Mühendisliği eğitimine doğrudan katkı yapması (iş yerlerinin öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde kısmen kullanılması, burs, gibi).

3-Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin mesleki olarak yeni açılımlar yapması (Uzaktan Algılama, GIS, Kültürel Jeoloji, Jeoturizm, Tıbbi Jeoloji, Gemoloji gibi). Çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapması ve bunu güncel kılacak pratik çalışmalar yapması.

4-Jeoparklar, Tabiat Tarihi Müzeleri, Çevre Jeolojisi gibi toplumla doğrudan bağ kuracak ve jeolojinin tanınmasını sağlayacak konuların öne çıkarılarak, jeoloji bilim ve uygulamaların topluma sevdirmesi ve mal edilmesi.

5-İlk ve Orta dereceli okullarda Fen Bilgisi veya Sosyal Bilgiler, liselerde Coğrafya derslerinde jeoloji bilgisinin ağırlığının artırılması veya doğrudan “jeoloji” dersi adı altında ders programına ilave yapılmak suretiyle jeolojinin topluma ve bireylere sevdirmesi, başta doğa kaynaklı afetler olmak üzere afetlere karşı korunma yollarının öğretilerek jeolojinin topluma sevdirmesi.

6-Meslek içi eğitimlerle Jeoloji Mühendislerine yeni yetenekler kazandırılması.

7-Sorunun diğer mühendislik alanlarını da kapsamaması nedeniyle diğer mühendislik dallarıyla “Akıl Toplantıları” yapılması.

8-Mezunların %80'nin meslekte kalmadığı göz önünde tutularak, Jeoloji Mühendisliği eğitiminin genel bir mühendislik eğitimine dönüştürülmesi.

9-Jeoloji Mühendisliği Bölüm sayısının 15 ile sınırlandırılarak, daha az, daha kaliteli öğrencilere eğitim verilmesi.

10-Jeoloji Mühendisliğinin düzenlemeler (yasa ve yönetmelikler) içerisinde daha fazla yer almasının sağlanması için oluşturulan komisyonlara hocaların üst düzeyde katkı koymas.

11- Konunun öznesi olan kişilere yönelik öngörü anketleri yapılarak jeoloji mühendisliği bölümlerinin neden tercih etmediklerinin sorulması ve gelen öneriler çerçevesinde tedbirlerin alınması.

12- Medya aracılığı ile jeolojinin tanıtımının sağlanması. Yerel yönetimler aracılığı ile temel bilimler içerikli kamplar yapılarak çocukların yönlendirilmesi.

2-“YÖK'nun Standart Eğitim Sınıflama Sisteminin Jeoloji Mühendisliği Eğitimi ve Hizmet Alanları Açısından Değerlendirilmesi” ne ilişkin oturum Prof. Dr. Mehmet Namık Yalçın (İÜ) ve Prof. Dr. Cüneyt Şen (KTÜ) başkanlığında yapılmıştır. Oturum, Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi Buket Yazarbaş Ecemiş (JMO) tarafından hazırlanan “**YÖK'nun Standart Eğitim Sınıflama Sisteminin Jeoloji Mühendisliği Eğitimi ve Hizmet Alanları Açısından Değerlendirilmesi**” adlı bir sunum ile başlamış, sunumun ardından konu tartışmaya açılmıştır.

YÖK, yükseköğretim sistemindeki mevcut önlisans ve lisans programlarını **UNESCO'nun Uluslararası Standart Eğitim Sınıflamasına** (International Standart Classification of Education, ISCED) uyumlu hale getirmek, benzer içerikli veya benzer isimli lisans programlarını yeniden isimlendirerek eğitim alanlarına göre yeniden tasnif etmek amacıyla yürüttüğü çalışmalar sonucunda hazırladığı taslak metni üniversiteler ve diğer paydaşların görüşüne 2019 yılında sunmuştur.

YÖK, ISCED-F Eğitim ve Öğretim Alanlarını baz alarak yaptığı düzenleme ile 10 geniş alan 53 dar alan ve 144 ayrıntılı alandan oluşan bir sınıflama yapmıştır. Bu sınıflamada, “Jeoloji Mühendisliği Lisans Programı” Doğa Bilimleri, Matematik ve İstatistik Geniş Alanı (05), Fen Bilimleri Dar Alanı (053) ve Yer Bilimleri Ayrıntılı Alanı (0532) altında sınıflandırılmıştır. Yer Bilimleri Ayrıntılı Alanında ayrıca, Harita, Geomatik, Jeofizik, Hidrojeoloji ve Meteoroloji Mühendislikleri bulunmaktadır. Oysa ISCED-F 2013 Eğitim ve Öğretim alanlarının tanımlandığı **International Standart Classification of Education, ISCED** orijinal kılavuzda 05 kod numaralı Doğa Bilimleri, Matematik ve İstatistik Geniş Alanı altında **mühendislik alanlarına yer verilmemektedir**. ISCED-F 2013 Sınıflamasında diğer Mühendislik Bölümlerine ise Mühendislik, İmalat ve Yapı Geniş Alanında (07) yer verilmektedir.

Mühendislik Fakülteleri altında yer alan Jeoloji Mühendisliği Bölümleri (ve Yerbilimleri Ayrıntılı Alanında bulunan diğer mühendislik bölümleri) bu sınıflama ile diğer mühendislik bölümlerinden ayrıştırılmıştır. Mesleki anlamda bu ayrıştırmanın nasıl sonuçlar doğuracağını, YÖK'ün söz konusu sınıflama ile tam olarak neyi amaçladığını araştırmak üzere akademisyen ve Odamız yönetim kurulu üyelerinden bir komisyon oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Ancak, Eğitim Eşgüdüm Toplatısını takip eden günlerde, YÖK 75850160-199-E.9188 sayılı yazısıyla sistemlerindeki programların UNESCO ISCED 2103-F tasnifi çalışmasını yeniden değerlendirmek ve olgunlaştırmak için ertelediğini üniversitelere bildirmiştir.

3-“Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin Geleceği Çalıştay Değerlendirme, Öneri ve Çalışma Gruplarının Oluşturulması” na ilişkin oturum, Prof. Dr. Nizamettin Kazancı (AÜ) ve Prof. Dr. Gürol Seyitoğlu (AÜ) başkanlığında yapılmıştır. Oturum, Prof. Dr. Mehmet Namık Yalçın (İÜ) tarafından sunulan “**Yerbilimlerinin Geleceği**” adlı bir sunum ile başlamış, sunumun ardından konu tartışmaya açılmıştır.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda;

1-Geleceğin Jeoloji Mühendisinden, bilgi teknolojilerini kullanabilmesi, bilgiyi ve zamanı yönetebilmesi, yaptığı işlerin çevresel ve etik etkilerini değerlendirebilmesi,

2-Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinin de alternatif çalışma alanları (Uzaktan Algılama, GIS, Kültürel Jeoloji, Okyanus Tabanı Madenciliği, Gezegen Jeolojisi vb) oluşturması, bilimsel gündemi takip ederek reaksiyon göstermesi,

gibi yukarıda belirtilen hususlarında dikkate alınması suretiyle Mayıs 2020 tarihlerinde geniş katılımlı bir çalıştay yapılması olumlu karşılanmıştır.

Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin Geleceği Çalıştayı için önerilen dört çalışma grubu ve bu gruplarda görev almak isteyen katılımcılar şu şekildedir:

1-“Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin Yeterliliğinin Değerlendirilmesi ve Beklentiler” Çalışma Grubu

İsmail Aydın Aras (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Mehmet Ekmekçi (Hacettepe Üniversitesi)
Mutluhan Akın (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
M. Ziya Kırmacı (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Hasan Sözbilir (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Orhan Tatar (Cumhuriyet Üniversitesi)
Yusuf Kağan Kadioğlu (Ankara Üniversitesi)
Osman Parlak (Çukurova Üniversitesi)
Halil Kumsar (Pamukkale Üniversitesi)
Zafer Aslan (Balıkesir Üniversitesi)
M. Namık Yalçın (İstanbul Üniversitesi)

2-“Geleceğin Jeoloji Mühendisinden Beklentiler” Çalışma Grubu

Halil Türkmen
Can Ayday (JMO-BTK)
Hükmü Orhan (Konya Teknik Üniversitesi)
Raif Kandemir (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Ahmet Şaşmaz (Fırat Üniversitesi)
Mehmet Ruhi Akçıl (JMO-BTK)
İbrahim Akkuş (JMO-BTK)
Ahmet Yıldız (AKÜ)
Emre Kıbrıs (JMO)
Ali Yılmaz (JMO-BTK)
Düzgün Esina (JMO)

Seçkin Gülbudak (JMO)

Ali Demirer (JMO-BTK)

3- “Öğretim Elemanlarının Sorunları” Çalışma Grubu

Gökhan Demirela (Aksaray Üniversitesi)

Cüneyt Şen (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Uğur Temiz (Bozok Üniversitesi)

Güldemin Darbaş (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)

Gürol Seyitoğlu (Ankara Üniversitesi)

4-“Meslek Odası-Üniversite İlişkilerinin Değerlendirilmesi” Çalışma Grubu

Hüseyin ALAN (JMO)

Dündar Çağlan (JMO)

Yüksel Metin (JMO)

Buket Yarıarbaş Ecemiş (JMO)

Atakan Süler (JMO Güney Marmara)

Barış Semiz (JMO-Denizli)

Semi Hamzaçebi (JMO-Trabzon)

Hikmet Tümer (JMO)

H. Ayla Çelenk (JMO)

Elvan Demirci (JMO)

Fetullah Arık (JMO-Konya)

Halil İbrahim Yiğit (JMO)

Mustafa Akyıldız (JMO-Adana)

Şeklinde çalışma gurupları oluşturulmuştur.

Toplantı; alınan kararların yaşama geçirilmesi konusunda Eğitim-Eşgüdüm Toplantısı Düzenleme Kurulunca çalışma yürütülmesi, çalıştay için gerekli hazırlıkların yürütmesi ile tüm

bölüm başkanlıkları ile oda organlarının kararlara sahip çıkması konusundaki temenniler ile son bulmuştur.

Ek

Tablo: Jeoloji Mühendisliği Bölümlerinde görev alan akademisyen ve öğrenci sayılarını gösterir tablo*

*Bazı bölüm başkanlıkları geri dönüş yapmadıkları için akademisyen ve öğrenci sayıları hakkında bilgi edinilememiştir.